

Wstęp

Strona: [Krakus](#)
Kurs: GIS w partycypacji społecznej. Podręcznik.
Książka: Wstęp

Wydrukowane przez użytkownika: Aneta Szablowska-Midor
Data: piątek, 28 kwiecień 2023, 10:33

Spis treści

STRONA TYTUŁOWA

- 1. Wprowadzenie**
- 2. Cele kształcenia partycypacji społecznej**
- 3. Dlaczego zdobycie wiedzy na temat partycypacji jest ważne**
- 4. Zawartość podręcznika**

GIS w partycypacji społecznej. Podręcznik.

Małgorzata Luc, Dominik Kaim, Jarosław Działek, Piotr Trzepacz

Rozdział 1. Wstęp

Kurs e-learningowy został opracowany w ramach Projektu ZintegrUJ – Kompleksowy Program Rozwoju Uniwersytetu Jagiellońskiego, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej Europejskiego Funduszu Społecznego realizowanego na podstawie umowy o dofinansowanie nr POWR.03.05.00-00-Z309/17-00

Kraków, 2023

ZintegrUJ

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**UNIwersytet
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

1. Wprowadzenie

Podręcznik zatytułowano "GIS w partycypacji społecznej". Partycypacja społeczna jest formą konsultacji społecznych. Wiąże się one z uczestnictwem mieszkańców w procesie podejmowania decyzji, dotyczących problemów przestrzennych związanych z nimi. Konsultacje takie wiążą władze z obywatelem, pomagają bowiem dostosować planowane przez nie przedsięwzięcie do potrzeb jego użytkowników, jak również dają im poczucie wpływu na podejmowane decyzje, a tym samym budują poczucie współodpowiedzialności za dobro wspólne, tworząc kulturę wspólnotową. Jak podaje Pałowska (2010:8) „*W państwie demokratycznym inicjowanie i organizowanie partycypacji społecznej jest ustrojowym obowiązkiem władz publicznych.*” Generalnie dobrze przeprowadzony proces konsultacji pozwala uniknąć protestów społecznych. Zwykle jednak sytuacja jest odwrotna - konflikty zmuszają władze do organizowania debaty publicznej, która wcale nierzadko przeradza się w kłótnię publiczną. Częstym przypadkiem podejścia społecznego jest powstawanie tzw. grupy NIMBY (ang. *Not in my backyard* – byle nie na moim podwórku), w której ludzie protestują przeciwko wszelkim zmianom w ich otoczeniu.

Najprostszą formą partycypacji społecznej jest udział pojedynczych osób (doraźny), z drugiej strony najdoskonalszą - działanie (permanentne) organizacji pozarządowych, wyspecjalizowanych w różnych zagadnieniach, gdzie zaangażowanie społeczne idzie w parze z profesjonalnym podejściem organizacyjnym.

2. Cele kształcenia partycypacji społecznej

Podręcznik został przygotowany w celu zastosowania go do realizacji kursu „Partycypacja społeczna”. Zawiera on podstawy teoretyczne, metody i dobre praktyki stosowania technologii informacji geograficznej w partycypacyjnym zarządzaniu przestrzenią, podejściach społecznościowych i nauce obywatelskiej. Ma on pomóc w uświadamianiu korzyści, jakie wynikają ze stosowania i wdrażania metod i technik geoinformatycznych, szczególnie z zakresu rozwiązań związanych z pozyskiwaniem danych przez społeczeństwo.

Przeznaczony został on głównie dla studentów studiów II stopnia na kierunku geografia i e-gospodarka przestrzenna oraz dla studentów studiów II stopnia i doktorantów innych kierunków prowadzonych na Uniwersytecie Jagiellońskim, którzy wyrażają zainteresowanie społecznymi wykorzystaniem danych przestrzennych. Zaprezentowany został w postaci cyfrowej, gdyż ma służyć do nauki własnej studenta - e-learningu i zawiera test sprawdzający jego wiedzę. Student po zapoznaniu się z treścią poradnika powinien:

- znać i rozumieć problematykę analizy i wizualizacji danych przestrzennych oraz metod ich pozyskiwania opartych na nowoczesnych technologiach (aspekty prawne, organizacyjne oraz społeczne udostępniania danych) oraz potrafić wybrać i zastosować właściwe z nich do rozwiązania danego problemu;
- potrafić posługiwać się terminologią fachową w zakresie podejmowanej w nim tematyki;
- znać i rozumieć różne możliwości stosowania nabytej wiedzy w rozwiązywaniu przyrodniczych i społeczno-ekonomicznych problemów, jak i przygotować poprawną metodologicznie pracę z zachowaniem rygorów formalnych i edycyjnych.

Książka ta ma również za zadanie pomóc studentom w podnoszeniu kompetencji zawodowych i osobistych. Jego myśl przewodnia to:
Przeprojektuj swój świat, wykreuj lepszą przyszłość, zaangażuj się.

3. Dlaczego zdobycie wiedzy na temat partycypacji jest ważne

Podręcznik ten daje przegląd metod skutecznej komunikacji społecznej w rozwiązywaniu problemów związanych z ochroną wartości środowiska geograficznego i kształtowania nowych form zagospodarowania przestrzennego. Konsultacje społeczne stają się w Polsce coraz częściej faktem, tym bardziej, że instytucje Unii Europejskiej również coraz częściej wywierają nacisk by je stosować jako warunek uzyskania funduszy. Pawłowska (2010:9) przedstawia taki rodzaj partycypacji w negatywnym świetle jako *„w najlepszym przypadku jest stratą czasu, ale często sama w sobie przyczynia się do pogłębienia czy wręcz powstawania konfliktów.”* Podejście to nie stoi jednak w sprzeczności ze stwierdzeniem, że *„Upowszechnienie komunikacji środkami elektronicznymi sprzyja formom demokracji bezpośredniej i utrudnia „zamiatanie pod dywan” niewygodnych spraw i nieuczciwych metod.”* Konsultacje stanowią więc kontrowersyjną formę komunikacji społecznej, która z jednej strony jest niezbędna i oczywista w projektowaniu zagospodarowania przestrzeni publicznej i krajobrazu, a szczególnie w aspekcie ochrony dziedzictwa naturalnego i kulturowego. Z drugiej strony może powodować powstawanie efektów przeciwnych do zamierzonych. Nie zmienia to faktu, że wiedza na temat metod partycypacji społecznej i w jaki sposób ją przeprowadzić może być pomocna w byciu aktywnym obywatelem, ale przede wszystkim w podejmowaniu licznych zawodów o charakterze pracy urzędniczej oraz pracy eksperckiej w zakresie Systemów Informacji Geograficznej w partycypacji społecznej.

Zapoznanie się z przedstawionymi metodami może okazać się ważne w rozwoju kariery zawodowej studentów geografii i gospodarki przestrzennej, gdyż przyszłość tworzenia projektów, również w aspekcie zrównoważonego rozwoju, coraz częściej wymaga złożonych i kreatywnych umiejętności rozwiązywania problemów. Dlatego studenci powinni mieć wiedzę i umiejętności zastosowania różnych technologii geoprzestrzennych. W ten sposób będą mieć szansę, aby stać się liderami w analizowaniu i rozwiązywaniu problemów przestrzennych we współczesnym świecie, mierzeniu się z wyzwaniem związanym z projektowaniem i planowaniem przestrzeni. Przedstawione w podręczniku metody odgrywają bowiem znaczną rolę w interdyscyplinarnej współpracy, zrównoważonym rozwoju i zaangażowaniu w realizację projektów powiązanych z realnymi problemami.

4. Zawartość podręcznika

Podręcznik ten składa się z sześciu rozdziałów. Jego autorzy są pracownikami Zakładu Systemów Informacji Geograficznej, Kartografii i Teledetekcji Instytutu Geografii Uniwersytetu Jagiellońskiego i specjalistami w różnych zagadnieniach geografii społeczno-ekonomicznej i GISu.

Rozdział 1 to wstęp zawierający ogólne informacje o jego treści. W rozdziale 2 zostały przedstawione główne założenia idei zwanej GeoDesign. Przedstawiono kontekst jej powstania, przykładowe definicje, podkreślono rolę geografii w założeniach i realizacji tej koncepcji. Ponadto zaprezentowano ogólną jej charakterystykę i omówiono stosowane metody i przykłady jej wykorzystania.

W rozdziale 3 pokazano, jak można zastosować urządzenia mobilne w badaniach crowdsensingowych (czyli zbiorowego rejestrowania sygnałów płynących z otoczenia) do zbierania danych o charakterze społecznym. W szczególności przedstawiono ideę participatory sensing, czyli badań, w których uczestnicy angażują się w zbieranie informacji i dzielenie się swoją wiedzą na temat funkcjonowania wybranych obszarów. Zaprezentowano aplikację mobilną Epicollect5, która pozwala na przeprowadzenie tego rodzaju przedsięwzięć badawczych.

Rozdział 4 - Geotagowana fotografia mobilna jako metoda pozyskiwania danych przestrzennych. Można w nim zapoznać się z rodzajami fotografii naziemnej stosowanej w badaniach społecznych, pojęciem fotografii geotagowanej i roli, jaką w nim może odgrywać partycypacja społeczna. Jakie są wady i zalety tej metody, jakie narzędzia się w niej stosuje, czy można manipulować pozyskiwanymi w ten sposób danymi, jak je interpretować? Na te i inne pytania dotyczące tej metody odpowiada autor w rozdziale 4 podręcznika.

W rozdziale 5 natomiast zaprezentowano zagadnienie społecznościowej informacji geograficznej. Podjęto próbę odpowiedzi na pytania o to co decyduje o sukcesie projektów crowdsourcinowych oraz co motywuje ludzi do zaangażowania się w nie. Zaprezentowano pojęcie „citizen science”. Autor zastanawia się w nim również nad jakością i rzetelnością danych crowdsourcingowych, etyką w crowdsourcingu oraz podaje przykłady funkcjonalności smartfonu w prowadzeniu badań geograficznych. Zaproponowana metoda opiera się więc na wykorzystaniu smartfonów w pozyskiwaniu informacji geograficznych.

Rozdział 6 to zadania do przetestowania nowo pozyskanej wiedzy na temat partycypacji społecznej.

Jak już wspomniano, podręcznik też stanowi integralną część ze skryptem, zawierającym ćwiczenia i został opracowany na potrzeby kursu *GIS w partycypacji społecznej*. Ukazuje on zaledwie kilka przykładów podejścia do tego zagadnienia i w żadnej mierze nie wyczerpuje tak rozległego zagadnienia jakim jest partycypacja społeczna.